

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
DNR: Fi2023/00174
Inges per e-post
Fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Avtrappat ränteavdrag för vissa lån, Fi2023/00174

Sveriges Aktiesparares Riksförbund ("Aktiespararna") har inbjudits in att lämna remissvar avseende promemorian "Avtrappat ränteavdrag för vissa lån", Fi2023/00174, och avger härmed följande yttrande.

Sammanfattning

Aktiespararna ställer sig i grunden negativa till förslaget. Om regeringen dock skulle välja att gå vidare förordar Aktiespararna å det bestämdaste att värdepapperslån ska ingå bland de lån som fortsatt ska omfattas av möjligheterna till ränteavdrag. Detta mot bakgrund av att ett avskaffat ränteavdrag vid värdepapperslån riskerar få negativa effekter för det svenska sparatet, kapitalbildningen och möjligheten till att såväl genomföra generationsskiften i familjeföretag som för företag att kunna rekrytera personal genom att erbjuda delägarskap.

Förslaget bör dras tillbaka

Aktiespararna anser i första hand att förslaget bör dras tillbaka

Förutom den principiella frågan ser Aktiespararna också risker med att individer som idag har krediter och betalningssvårigheter kommer att få än svårare att betala. Lån är i dagsläget är ofta tagna med ränteavdraget i beaktande och ett borttagande av detta riskerar att få stora konsekvenser för såväl individ som samhälle. Finansinspektionen gör bedömningen att över tid kan antalet låntagare med blacolån med skulder hos Kronofogden med 30 procent.¹

Om förslaget genomförs föreslås därför en tydlig, och längre, övergångsperiod och att förslaget inte omfattar krediter som är lämnade före ikraftträdandet. En sådan bestämmelse skulle förvisso riskera att driva upp antalet lån inför ikraftträdandet, men den skulle å andra sidan troligen göra att flera av de befintliga kredittagarna klarar att betala sina räntor och lån.

Värdepappersbelåning bör vara avdragsgillt

Om regeringen ändå väljer att gå vidare med förslaget bör värdepapperslån vara ett av de lån som fortsatt ska omfattas av möjligheten till ränteavdrag. Aktiebelåning är en viktig del i ett samhälle som vill stimulera och främja privat aktieäggande och privatägda företag.

Värdepappersbelåning kan heller inte jämföras med konsumtionslån. Det sannolika syftet med, de flesta, värdepapperslån är inte att konsumera. Istället används värdepapperslån med största sannolikhet i huvudsak till fyra saker²:

¹ [Microsoft Word - Remissvar avtrappat ränteavdrag 240411 \(regeringen.se\)](#)

² Belägg för flertalet av dessa (och ett antal till) ges bland annat av en kundundersökning utförd av Avanza 2021: [Så använder avanzianerna värdepapperskredit \(avanza.se\)](#)

- För det första för att hedga den egna portföljen, det vill säga köpa mer värdepapper för de lånade pengarna, något som i sig bygger in större säkerhet i lånet.
- För det andra som en form av bryggglån inför till exempel en börsintroduktion då investeraren (låntagaren) inte vet hur stor dennes tilldelning kan komma att bli och då belånar sin befintliga portfölj, istället för att sälja av delar av den, i syfte att täcka likviden. När denna sedan vet hur stor den slutgiltiga likviden blir säljer denne av värdepapper från sin portfölj och löser lånet.
- För det tredje används belåningen till köp av kapitalvaror, ex bostad eller bil, där man av ränteskäl eller för att slippa sälja av portföljen till kontantinsatsen, belånar sina värdepapper. Även i detta fall byggs ytterligare säkerhet in i lånet då säkerhet återfinns inte bara i de belånade värdepapperna utan även i den kapitaltillgång som lånet har använts till.
- För det fjärde för att kunna genomföra generationsväxling i familjeföretag där en part kan behöva lösa ut exempelvis föräldrar eller syskon, vilket skulle försvåras om möjligheterna till att ta lån med aktierna i bolaget som säkerhet skulle försämrats. Detta gäller även den närliggande frågan om ett bolag skulle vilja rekrytera en extern Vd där det är önskvärt att denne också blir delägare i bolaget, vilket ofta finansieras genom lån med aktierna som säkerhet.

Det är också centralt att ta i beaktande att värdepapper, och då särskilt om de av kreditgivarna bedöms vara av sådan kvalitet att de är goda nog som säkerhet vid belåning, över tid med stor sannolikhet går upp i värde. Detta gör att lån i värdepapper kanske snarare enbart är rättvist att jämföra med ett bostadslån än med ett lån för exempelvis en bil, vars värde i allmänhet börjar minska så snart köparen rullar ut ur bilhallen. Värdepapperslån har oavsett vad betydligt mer gemensamt med lån till bostad, bil eller båt än vad det har med konsumtionslån eller andra blanco-lån utan säkerhet.

Värdepapper är vidare, åtminstone om det gäller marknadsnoterade sådana, en säkerhet som ofta är betydligt lättare och snabbare att omsätta än vid till exempel en tvångsförsäljning eller utmätning av bostad eller bil. Aktier är också en tillgång som med lätthet går att värdera. I motiveringen till varför värdepapperslån inte ska vara avdragsgilla gömmer sig utredaren bakom att tillräcklig reglering saknas på annat håll gällande säkerhet och maximal belåningsgrad. Aktiespararna delar inte den bedömningen men anser att, om det nu skulle förhålla sig så, det vore lämpligare att införa sådana regleringar än att utesluta värdepapperslån från ränteavdrag. Kreditgivarna gör redan idag, inför belåning, en värdering utifrån flera faktorer som bestämmer belåningsvärdet av ett värdepapper. Något belägg för att dessa prövningar inte är tillräckliga har inte Aktiespararna stått att finna. Belägg för förekommande överbelåning i samband med kreditgivningen har Aktiespararna heller inte kunnat finna. Om överbelåning däremot skulle uppstå genom att värdet på kredittagarens värdepapper sjunker måste kredittagaren själv reglera detta snarast och om inte försäljs dennes värdepapper för att minska skulden.

Bristande konsekvensanalys

Aktiespararna saknar i utredningen i princip helt en analys av vilka effekter ett slopat ränteavdrag vid värdepapperslån skulle få för det svenska sparandet, kapitalbildningen och möjligheten till att såväl genomföra generationsskiften i familjeföretag som för företag att kunna rekrytera personal genom att erbjuda delägarskap.

Sammanfattningsvis ser Aktiespararna att de argument som framförs emot att värdepapperslån ska ingå kretsen av lån som fortsatt ska ges möjlighet till ränteavdrag väger tunt. Konsekvenserna av en sådan ordning är därtill bristfälligt, om ens överhuvudtaget, utredda. Istället talar det absolut mesta

för att värdepapperslån, ifall ränteavdragen i övrigt trappas av och försvinner, ska vara en del av de undantagna låneformerna.

Stockholm den 18 april 2024

Joacim Olsson
Vd

Sverre Linton
Chefsjurist